

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 477/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti postupu Okresného súdu Košice I v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 47/2009 a proti uzneseniam Okresného súdu Košice I sp. zn. 20 Er 47/2009 z 18. januára 2021 a sp. zn. 20 Er 47/2009 z 9. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 22. novembra 2021, doplnenou 1. decembra 2021, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom exekučnom konaní.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa pred okresným súdom viedlo exekučné konanie, v ktorom bol sťažovateľ poverený výkonom exekúcie. Uznesením z 3. decembra 2019 okresný súd zastavil exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. f) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch

a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu preklúzie vymáhaného práva.

3. Nadväzne okresný súd napadnutým uznesením z 18. januára 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom uložil povinnému nahradiť sťažovateľovi trovy exekúcie vo výške 44,51 eur s odôvodnením, že v dôsledku preklúzie došlo k zániku práva oprávneného na vymáhanie jeho pohľadávky, pričom túto skutočnosť oprávnený nemohol predvídať ani pri náležitej opatrnosti, a teda nemohol procesne zaviniť zastavenie exekučného konania. Preto okresný súd uložil povinnosť na náhradu trov povinnému.

4. O sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, ktorou navrhoval zmeniť jeho rozhodnutie tak, aby povinnosť uhradiť trovy konania bola uložená oprávnenému, rozhodol sudca okresného súdu uznesením z 9. septembra 2021, a to tak, že ju zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. S posúdením veci okresným súdom sa sťažovateľ nestotožňuje. Trvá na tom, že k povinnosti na náhradu trov exekúcie mal byť zaviazaný oprávnený. Okresný súd sa podľa jeho názoru dostatočne nezaoberal otázkou zavinenia oprávneného a nemajetnosťou povinného, hoci práve toto sú kritériá, na základe ktorých sa má rozhodovať o tom, komu má byť uložená povinnosť nahradiť trovy exekúcie. Argumentuje, že oprávnený mohol predvídať dôvod zastavenia exekúcie, pretože predmetné exekučné konanie bolo vedené desať a viac rokov, a povinný od počiatku nemal žiaden majetok.

6. Okrem toho sťažovateľ poukázal na viac ako ročný prieskum okresného súdu pri rozhodovaní o trovách exekúcie, keď o zastavení exekúcie rozhodol 3. decembra 2019 a o trovách konania až 18. januára 2021.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením č. k. 20 Er 47/2009 z 18. januára 2021

7. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu z 18. januára 2021, ústavný súd s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy a z neho vyplývajúci princíp subsidiarity uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

8. Napadnuté uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom mohlo byť (a v tomto prípade aj bolo) preskúmané súdom prvej inštancie v zmysle § 239 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a to

na základe sťažnosti sťažovateľa ako osobitného prostriedku procesnej obrany. O tejto sťažnosti rozhodol sudca okresného súdu uznesením 9. septembra 2021, čo v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením č. k. 20 Er 47/2009 z 9. septembra 2021

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým boli sťažovateľovi priznané trovy exekúcie, na ktorých náhradu bol zaviazaný povinný, a nie oprávnený, došlo k porušeniu ním označených práv.

10. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, zohľadniac súčasný postoj prezentovaný Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v kontexte rozhodovacej činnosti ústavného súdu v tzv. bagateľných veciach (rozhodnutie ESLP vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018), v zmysle ktorého tzv. bagateľnosť veci (predmetu konania) nemôže byť jediným a nosným dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti (I. ÚS 247/2019), a nie je tomu tak ani v tomto prípade.

11. Nadväzne, s ohľadom na charakter ďalších námietok uplatnených sťažovateľom, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

12. Ústavný súd preskúmal sťažovateľom napadnuté uznesenie okresného súdu a zistil, že o takú situáciu v jeho veci nejde. Vychádzal pritom aj zo svojej stabilnej judikatúry, v zmysle ktorej je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony; pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

13. Okresný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa vychádzal z rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka, ktorý vzhľadom na právny dôvod zastavenia exekúcie aplikoval na vec § 197 ods. 1 Exekučného poriadku. Nadväzne poukázal na zásadu vyplývajúcu z § 196 a § 197 ods. 1

Exekučného poriadku, podľa ktorej odmenu patriacu exekútorovi za výkon exekučnej činnosti, náhradu jeho hotových výdavkov a náhradu za stratu času uhradza povinný, pričom § 203 Exekučného poriadku pripúšťa výnimky z tohto pravidla. Aby však bolo možné túto povinnosť uložiť oprávnenému, musí byť splnený jeden z dôvodov predpokladaných predmetným ustanovením Exekučného poriadku, a to že oprávnený zavinil zastavenie exekúcie alebo exekúcia bola zastavená pre nedostatok majetku povinného, alebo sa exekúcia zastavila z dôvodu, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz. V prejednávanom prípade bola dôvodom zastavenia exekúcie preklúzia a v jej dôsledku zánik práva vykonať exekučný titul núteným spôsobom, z čoho nemožno vyvodiť, že by k preklúzii došlo zavinením oprávneného, keďže na plynutie zákonných lehôt nemá oprávnený vplyv. Oprávnený svoju pohľadávku začal vymáhať v čase, keď exekučný titul bol účinný a vykonateľný, pričom plynutie času nemohol nijako ovplyvniť. S ohľadom na uvedené konštatoval, že rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka je vecne správne, pretože k zastaveniu exekúcie nedošlo zavinením oprávneného, ale z dôvodu objektívnej skutočnosti, ktorou je v tomto prípade plynutie času. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (bod 27 napadnutého uznesenia), v zmysle ktorých pokiaľ oprávnený podal včas návrh na vykonanie exekúcie, neprichádza do úvahy jeho procesné zavinenie na zastavení exekúcie z dôvodu straty účinnosti exekučného titulu v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty určenej na jeho vykonanie.

14. Podľa názoru ústavného súdu spĺňa namietané rozhodnutie ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia a ústavný súd v ňom neidentifikoval signály svojvôle či arbitrárneho prístupu zo strany okresného súdu. Za úvahu v tomto prípade stojí i fakt, že napadnuté uznesenie znie v prospech sťažovateľa a pri rozhodovaní o tom, komu má byť povinnosť na úhradu trov exekúcie uložená, sa okresný súd riadil relevantnou právnou úpravou vyplývajúcou z Exekučného poriadku, pričom svoje závery dostatočným spôsobom vyargumentoval. Ani domnienky a predpoklady sťažovateľa smerujúce k tomu, že k úhrade trov nedôjde, nesvedčia o nezákonnosti napadnutého rozhodnutia. Ústavný súd v tvrdenom porušení, berúc do úvahy relevanciu výsledku rozhodovania a tiež už spomínanú zdržanlivosť ústavného súdu pri ústavnoprávnom prieskume rozhodnutí o trovách konania, nevidel dôvod na prijatie veci na ďalšie konanie.

15. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi uznesením okresného súdu a základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet takej príčinnej súvislosti, ktorá by viedla k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľa. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorých porušenie sťažovateľ namietal len v súvislosti s argumentáciou o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, ktoré malo byť postupom a rozhodnutím okresného súdu takisto porušené, sťažovateľ neuviedol žiadne dôvody a ústavný súd musí konštatovať, že medzi týmto ustanovením, ktoré upravuje podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, a namietaným rozhodnutím okresného súdu o náhrade trov exekúcie neexistuje žiadna príčinná súvislosť.

17. Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť svoj právny názor, podľa ktorého samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď

nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie.

18. Sumarizujúc všetky už uvedené skutočnosti, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v exekučnom konaní

19. Napokon sťažovateľ namietal neprimeranosť dĺžky rozhodovania okresného súdu o trovách exekúcie. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takejto ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03 a aj rozhodnutie EŠLP o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009 vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike).

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase, keď k prietahom zo strany okresného súdu v napadnutom konaní už nemohlo dochádzať, keďže okresný súd vo veci sťažovateľa právoplatne rozhodol, v dôsledku čoho došlo k naplneniu účelu namietaných práv bez ingerencie ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu